

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену «Політичні технології та політичний аналіз»
спеціальності 052 «Політологія»
освітня програма «Політичні технології та аналіз політики»

Затверджено на засіданні Вченої ради
філософського факультету
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
протокол № 4 від 24 березня 2023 р.

Голова Вченої ради філософського факультету

Іван КАРПЕНКО

Харків 2023

Програма складається з питань за базовими дисциплінами, які вивчалися протягом чотирьох років навчання, а також рекомендованої літератури.

Теоретико-методологічні засади політології.

1. Предмет політології.

Підходи до визначення предмету політології. Сутність, форми та основні парадигми, тенденції розвитку і функціонування політології, її місце та роль в житті суспільства.

2. Інструментарій політології. Система категорій політології. Методи політології. Мова політичної науки. Функції політології. Закони та закономірності політичної науки.

3. Історія зарубіжних та вітчизняних політичних вчень, сучасна політична філософія. . Політичні вчення античності. Основні ідеї й особливості європейської середньовічної і ренесансної політичної думки. Політична думка Нового часу. Політичні теорії XIX століття. Політична філософія XX – поч. XXI століття.

Політика як соціальне явище. Суб'єкти політики. Суспільна політика.

1. Зміст і структура політичної сфери суспільства.

Сутність і основні визначення політики. Місце і роль політики в суспільстві, її види та детермінанти. Політика як форма діяльності з реалізації інтересів і потреб суб'єктів політики. Структура і функції політики. Межі розширення політики. Політична діяльність – загальна структура, форми, методи, основні етапи та різновиди. Політика як мистецтво можливого.

2. Соціальна орієнтація українського суспільства.

Особові, групові та корпоративні інтереси у політичному житті. Механізм впливу соціальних спільнот на політику в умовах незалежного розвитку України. Політичне життя сучасного українського суспільства.

3. Політика й сучасний розвиток українського суспільства.

Стадія внутрішньої боротьби застарілого з новим в українському суспільстві на рубежі XX-XXI ст. Демократичний транзит українського суспільства. Становлення суверенної української держави.

4. Взаємозв'язок економічної та соціальної політики.

Економічна сфера як основа забезпечення життєдіяльності політичної системи. Конкретно-історичний зміст економічної політики. Економічні функції держави у ринковому господарстві. Структура економічної політики. Основні завдання української держави в галузі економіки.

Діалектика соціальних цінностей: рівності, свободи, справедливості. Зміст і сутність соціальної політики. Різні підходи до соціальної політики. Соціальна політика, соціальний інтерес і соціальна влада. Поняття «соціальна політика», «національна соціальна політика», «глобальна соціальна політика». Глобалізація соціальної політики та соціалізація глобальної політики. Вибір концепції соціальної політики для України. Соціальний склад населення України в умовах ринкових перетворень. Основні законодавчі акти України, що відбивають її соціальну політику на сучасному етапі.

5. Етнонаціональні відносини й національна політика. Етнонаціональна політика в Україні.

Роль і місце націй та етнонаціональних відносин у політичному житті. Етнонаціональні відносини на межі XXI ст. (другий ренесанс XX століття). Право націй на самовизначення – кореневий принцип етнополітики.

Етнополітика. Політика асиміляції та мільтикультуралізму. Сутність і зміст національної політики Української держави та її основні напрямки. Етнонаціональні виміри і механізм удосконалення українського суспільства.

6. Політична антропологія

Предмет та понятійний апарат політичної антропології. Принципові відмінності політичних відносин в індустріальних та неіндустріальних цивілізаціях, модернових та традиційних суспільствах. «Африканські та Східні потестарні системи». «Політична антропологія» Ж. Баландьє. Американський неоеволюціонізм. «Енергетична теорія влади»

Р.Адамса. Суспільна нерівність та політична влада: інтерпретація соціобіологічного підґрунтя. Соціальна стратифікація та лідерство у первісних суспільствах. Антропологія держави та права. Контроль над простором. Антропологічний підхід до дослідження політичних процесів у державах СНД. Олігархія та неопатримоніалізм. Неопатримоніальна приватизація держави. Політичний клан.

Політичні процеси та інститути.

1. Система детермінацій політичного процесу.

Поняття політичного процесу. Сутність та структура політичного процесу. Функціональний зміст політичного процесу, його основні стадії. Еволюційні та революційні процеси. Революція, реформа, повстання, бунт, заколот. Зміст та основні риси політичної діяльності. Класифікація основних учасників політичної діяльності.

2. Влада як суспільне явище. Влада і владні відносини у сучасному українському суспільстві.

Сутність влади: поняття влади, концепції влади, природа панування й підлеглості. Поняття ресурсів влади та їх типологія. Структура влади. Основні види влади: політична, економічна, духовна, інформаційна тощо. Соціальне призначення влади. Функції політичної влади. Принципи розподілу влади та її історичні форми. Поняття і типи легітимності влади. М.Вебер про три основні типи легітимності панування. Концептуальні моделі організації влади у сучасному суспільстві (теорія політичної модернізації, меритократії, світового уряду). Влада і владні відносини у сучасному українському суспільстві.

3. Політична система суспільства.

Політична система як механізм формування й функціонування влади у суспільстві, чинник стабілізації й розвитку політичного життя. Основні елементи політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікаційна і нормативно-регулятивна підсистеми. Місце і роль у політичній системі держави, політичних партій, ЗМІ, політичних асоціацій і об'єднань, різних політичних суб'єктів та їхні взаємовідносини. Функції політичної системи: визначення цілей, завдань, програми діяльності суспільства, мобілізація ресурсів на досягнення поставлених цілей, інтеграція всіх елементів суспільства. Типологія політичних систем. Особливості політичної системи України.

4. Держава як основний інститут політичної системи.

Походження і сутність держави. Позакласовий, класовий та загальноцивілізаційний підходи до аналізу сутності, походження і призначення держави. Основні ознаки і функції держави. Форми правління та державного устрою. Державні інститути та органи. Класифікація органів державної влади. Проблема етатизації та деетатизації суспільного життя.. Конституція України про основні засади державності.

5. Правова, соціальна держава та громадянське суспільство.

Правова, соціальна держава: визначення, суть, основні ознаки. Поняття правової держави. Характерні риси правової держави. Соціальна держава.. Поняття «громадянське суспільство». Сучасні концепції громадянського суспільства. Головні інститути громадянського суспільства. Політичні структури громадянського суспільства.. Шляхи формування громадянського суспільства, правової, соціальної держави у суверенній Україні.

6. Політичні режими та устрої сучасної держави.

Поняття політичного режиму. Структура політичного режиму. Основні типи політичних режимів сучасності: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Динаміка політичних режимів. Ознаки та різновиди тоталітарних політичних режимів. Особиста і «кланова» диктатура. Конкретно-історичні форми тоталітаризму: комунізм, фашизм, нацизм. Сутність та основні особливості неопатримоніалізму. Основні форми правління: монархія (абсолютна, конституційна, дуалістична) і республіка (парламентська, президентська, змішана): їх сутність і специфіка різновидів. Особливості основних форм територіального устрою: унітарна держава, федерація. Конфедерація як союз суверенних держав.

Парламент і парламентаризм. Структура парламентів. Функції парламентів (правотворча, законодавча, контрольна, установча, забезпечення гласності, легітимації).. Парламентаризм в Україні.

Інститут президентства. Сучасні моделі президентства. Повноваження президента. Відмінні ознаки президентської влади від парламентської. Система президентських виборів. Структура президентської влади в Україні.

7. Демократія: теорія і реальність.

Нормативний та дескриптивний (описово-емпіричний) підходи до визначення демократії. Основні концепції демократії. Колективістська (тоталітарна), особистісна (ліберальна), плюралістична (теорія зацікавлених груп). Демократія як форма держави та як механізм політичної влади. Форми демократії: ідентитарна, плебісцитна, пряма і репрезентативна (представницька). Переваги та недоліки основних форм демократії.

8. Місьцеве самоврядування: поняття, завдання і принципи організації.

Поняття місцевого самоврядування. Децентралізація керівництва в державі та завдання місцевого самоврядування. Основні ідеї Європейської хартії місцевого самоврядування.. Закон України про місьцеве самоврядування. Адміністративно-територіальний поділ країн як просторова основа місцевого самоврядування.

9. Політична культура: свідомість, політична ідеологія.

Сутність, структура і функції політичної культури. Визначення та структура політичної культури. Місце і роль політичної культури. Політологічні концепції політичної культури. Місце і роль політичної культури в загальній системі культури і в політичному житті суспільства. Типи політичних культур. Характерні ознаки політичної культури сучасного політичного суспільства та проблема його формування. Політична культура українського суспільства.

10. Політичне лідерство і політичні еліти.

Лідерство та його специфіка у політичному аспекті. Ідеї лідерства в історії політичної думки. Об'єктивні та суб'єктивні сторони лідерства. Основні концепції політичного лідерства. Класифікація функцій та тенденції розвитку політичного лідерства. Теорія еліт Г. Москі, В. Парето, Р. Міхельса. Основні напрямки сучасних елітарних теорій: макіавеллістська школа, ціннісні теорії демократичного елітаризму, концепція плюралізму еліт, ліволіберальні концепції. Типологія еліт.. Політична еліта України: особливості рекрутування та етапи еволюції

11. Політичні конфлікти та кризи.

Політичні інтереси як передумова виникнення конфліктів. Об'єкти і суб'єкти політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Причини порушення стабільності, виникнення напруженості й політичних конфліктів. Характеристика соціальної напруги та конфліктів у посттоталітарних державах.

12. Теорія партій та партійних систем.

Зародження теорії партій та партійних систем. Передумови виникнення й еволюції партій сучасного типу. Сутність і родові ознаки політичних партій. Функції партій і їхня роль у політичному процесі. Типологія політичних партій. Партійні системи та їх різновиди. Функції партійних систем. Структура партійних систем. Становлення багатопартійної системи в сучасній Україні.

13. Політичні спільноти.

Сутність групового підходу до вивчення політики. Поняття і функції груп інтересів. Типологія груп інтересів. Безпосереднє політичне представництво інтересів. Опосередковане політичне представництво інтересів. Групи тиску. Лобізм.

14. Суспільні (громадські) рухи та їх роль у сучасному суспільстві.

Громадське об'єднання: сутність, структура, типологія. Громадські рухи. Антивоєнні рухи сучасності. Екологічні рухи та їх політизація. Жіночий рух (неофемінізм). Молодіжний рух в Україні. Громадські рухи сучасності і політична влада.

Світова політика: теорія, методи, практика

1. Теорія міжнародних відносин.

Теорія міжнародних відносин як синтетична дисципліна у системі суспільних наук. Проблема методу в дослідженні міжнародних відносин. Класичні парадигми теорії міжнародних відносин: політичний реалізм та ідеалістичний напрям. «Біхевіористична революція» та принципи модернізму. Сучасні школи та напрямки в теорії міжнародних відносин: неореалізм та ліберальні концепції. Принципи комунітаризму: ціннісно-орієнтований проект світового суспільства Амітаї Етціоні. Дослідження інтерсуб'єктивних структур міжнародних відносин. Основні характеристики сучасних міжнародних конфліктів. Аналіз зовнішньої політики як самостійний напрямок міжнародних досліджень. Дипломатія і дипломатичний протокол у регулюванні міжнародних відносин. Нормативно-інституційні засади формування та реалізації зовнішньої політики України.

2. Геополітика та політична глобалістика.

Міжнародна і зовнішня політика. Цілі і функції зовнішньої політики. Засоби зовнішньої політики. Структура міжнародних політичних відносин. Поняття світового політичного процесу. Поняття та понятійний апарат геополітики. Геополітичні концепції. Геоелектроніка, геокультура та геостратегії. Символічна географія та уявлення регіонів. Орієнталізм та постколоніальний дискурс. Геополітичний аналіз сучасних міжнародних відносин. Україна у сучасному геополітичному просторі.

Природа і сутність глобалізації. Загальна характеристика політичної глобалістики. Політичні шляхи розв'язання глобальних проблем сучасності. Тривалі цикли світової політики. Дж. Аррігі: три гегемонії історичного капіталізму. Ч. Тіллі: примус, капітал та війна в Європі. Теорія геополітичної динаміки Р. Коллінза. Дж. Модельські: системна модель тривалого циклу. Метаморфози влади в умовах глобалізації (Е.Тоффлер). І. Валлерстайн: світ-системний аналіз. Сценарії та прогнози розвитку сучасної світ-системи у період 2000-2025/50 роки.

Методологія політичної аналітики.

Політична аналітика як цілісна система теоретико-прикладного наукового знання. Метод та методика в політичному аналізі. Політична аналітика як теоретико-прикладна система наукових методів. Системна сутність методів та методик політичної аналітики. Проблема методичної унікальності прикладного та теоретичного аналізу (концепції В.Дана, А.Дегтярьова, К.Симонова). Проблеми формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики в Україні. Проблеми та перспективи імплементації політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України. Політичний аналіз як основа прийняття політичних рішень.

Прикладна політологія.

Предмет прикладної політології. Розмежування прикладних та фундаментальних досліджень. Співвідношення прикладної політології та політичного аналізу. Виникнення та становлення прикладного аналізу політики. Особливості національних шкіл політичного аналізу. Структура прикладного аналізу політики. Політичні рішення як об'єкт аналізу: ознаки, види. Основні підходи до прийняття політичних рішень. Основні етапи процесу прийняття політичних рішень. Основні моделі прийняття політичних рішень: порівняльний аналіз. Сутність та характерні риси політичних технологій. Види політичних технологій, особливості їх формування. Технології агітаційно-пропагандистського та маркетингового типу. Комп'ютерні технології та Інтернет на інформаційному політичному ринку. Політичне прогнозування, планування, проектування: спільне й окреме. Характеристика основних етапів політичного прогнозу. Об'єктивні (формалізовані) методи політичного прогнозування. Інтуїтивні (експертні) методи політичного прогнозування. Політичне консультування, його форми і типи, стадії і способи. Можливості та техніка проведення контент-аналізу у політичних дослідженнях. Специфіка змістовного та структурного контент-аналізу. Івент-аналіз в прикладній політології. Політичні вибори як сфера дослідження прикладного політолога. Основні етапи підготовки до політичних виборів. Учасники виборчої кампанії та виборча

інфраструктура. Система виборів до Верховної Ради України: етапи еволюції, позитиви та недоліки. Особливості організації місцевих виборчих кампаній.

Політичний менеджмент та політичний маркетинг.

Поняття політичного маркетингу та його типологія. Основні ознаки і види політичного маркетингу. Головні функції та цілі політичного маркетингу. Сутність поняття „політичного ринку”. Характеристика основних складових елементів цивілізованого політичного ринку. Поняття менеджменту та його основні функції. Поняття політичного менеджменту. Головні управлінські функції політичного менеджменту. Основні елементи соціотехніки політичного менеджменту. Поняття та структура правлячої команди. Формування та організація роботи правлячої команди. Виборча кампанія: поняття, особливості та основні чинники успіху. Загальні принципи організації виборчої кампанії. Виборчі технології: поняття, принципи організації, умови функціонування. Виборча інженерія: визначення, основні методи. Поняття та основні види маніпуляцій. Основні технології політичного маніпулювання.

Сучасні політичні комунікації, мас-медіа та політика.

Поняття політичної комунікації в політології. Визначення понять комунікації, її види, засоби та форми. Політична комунікація та її зв'язок з медіа. Генезис та наукове визначення поняття політичної комунікації. Принципи та функції політичної комунікації. Класифікації політичної комунікації. Моделі політичної комунікації.

Підходи до категорії медіа, їх визначення. Поняття категорії медіа. Поняття нові і старі медіа, їх переваги та недоліки. Концептуалізація нових ЗМІ.

Маніпулятивні технології в публічній політиці. Політична реклама як форма політичних комунікацій. Розвиток "електронного уряду" в Україні. Специфіка неопатримоніальних політичних комунікацій. Проблематика владних відносин у публічній політиці. Моделі та рівні політичної комунікації. Місце та роль груп інтересів у публічній політиці. Публічна політика та громадянське суспільство. Політичний вплив на семіозис. PR як форма політичних комунікацій.

ПИТАННЯ

Атестаційний екзамен «Політичні технології та аналіз політики»

1. Маніпулятивні технології в публічній політиці.
2. Політична реклама як форма політичних комунікацій.
3. Розвиток "електронного уряду" в Україні.
4. Специфіка неопатримоніальних політичних комунікацій.
5. Проблематика владних відносин у публічній політиці.
6. Моделі та рівні політичної комунікації.
7. Місце та роль груп інтересів у публічній політиці.
8. Публічна політика та громадянське суспільство.
9. Політичний вплив на семіозис.
10. PR як форма політичних комунікацій.
11. Політична влада у додержавних суспільствах.
12. Розвиток держави від «зародкового» стану до «розвинутого».
13. Протестні рухи.
14. Поняття та різновиди революцій.
15. Україна та українці з точки зору політичної антропології.
16. Формальні та неформальні інститути: поняття та характеристика.
17. Поняття та підходи до вивчення неоінституціоналізму.
18. Вплив виборчих правил на функціонування політичної системи
19. Ознаки та форми демократії.
20. Демократія, глобалізація і міжнародний порядок
21. Коротко опишіть виборчі системи в Україні на парламентських виборах за роки незалежності України
22. Поняття державного управління. Види і рівні державного управління

23. Реформа децентралізації в Україні: основні досягнення
24. Функції державного управління: поняття, основні підходи до класифікації.
25. Компетенції органів місцевого самоврядування. Специфіка системи місцевого самоврядування в Україні
26. Суб'єкти і об'єкти, цілі та завдання державного управління
27. Система органів виконавчої влади в Україні і принципи її побудови
28. Види та структура органів місцевого самоврядування. Структурні особливості місцевого самоврядування в Україні.
29. Організація виконавчої влади на місцях.
30. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.
31. Технічні кандидати у виборчих кампаніях: функціональні типи та приклади
32. Джеррімендеринг: моделі і приклади маніпуляцій при демаркації виборчих округів
33. Поняття та інструментарій адміністративного ресурсу у виборчих кампаніях
34. Електоральні технології: імітація дій від імені опонентів у політичних кампаніях
35. Стратегічне голосування та «bandwagon effect»: спільні і відмінні риси дії виборців
36. Застосування факторного аналізу в електоральних дослідженнях
37. Контент-аналіз у дослідженнях медіа-ринку та політичної риторики
38. Абсентеїзм та електоральна активність: статистичні закономірності
39. Теорема медіанного виборця для моделей електоральної конкуренції двох суб'єктів
40. Політологічна оцінка Виборчого кодексу України
41. Влада: її вплив, ресурси та функції
42. Співвідношення між владою і насиллям
43. Політична влада та державна влада
44. Влада як комунікація
45. Структура державної влади.
46. Базові підходи до визначення пропаганди
47. Співвідношення між поняттями «пропаганда» та «політична пропаганда»
48. Співвідношення між поняттями «військова пропаганда» та «політична пропаганда»
49. Соціально-політичні передумови виникнення пропаганди
50. Роль політичної пропаганди в становленні культу особистості
51. Особливості використання пропаганди сучасними терористичними організаціями
52. Роль пропаганди у формуванні ідентичностей
53. Інформаційна революція і її наслідки для політичної пропаганди.
54. Політична пропаганда в інформаційну добу: загальна характеристика.
55. Роль ЗМІ в політичній пропаганді.
56. Політичний реалізм в теорії міжнародних відносин.
57. Ліберально-ідеалістичний напрямок теорії міжнародних відносин.
58. Загальні принципи і методологічні підходи до дослідження міжнародних відносин.
59. Загальна характеристика і особливості розвитку міжнародних систем.
60. Емпіричні методи дослідження міжнародних політичних процесів і подій.
61. Поняття, характеристики та функції міжнародних організацій.
62. Змістовне наповнення поняття «міжнародне співробітництво».
63. Трактатування «сили» в міжнародно-правовій площині.
64. Основні завдання демократичного транзиту.
65. Створення системи державного управління.
66. Проблема державної спроможності.
67. Проблеми формування політичної нації,
68. Особливості формування громадянського суспільства.
69. Створення неопатрімоніального режиму.
70. Гойдалка змін від авторитаризму до поміркованої гібридності
71. Предмет порівняльної політології.
72. Базові поняття політичного аналізу.

73. Суб'єкти політики.
74. Політика і політичний процес.
75. Порівняльний аналіз політики і державного управління.
76. Мета порівняльного дослідження.
77. Критерії порівняльного дослідження
78. Кроснаціональне порівняння.
79. Проблема ціннісної нейтральності та об'єктивності
80. Сутність та особливості формування політичних технологій
81. Аналіз політики як наукова підгалузь політичного аналізу.
82. Наукова політична експертиза як фаховий інструмент підготовки політичних рішень
83. Предмет і функції політичного консалтингу.
84. Політична аналітика як цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін.
85. Особистість як первинний суб'єкт та об'єкт політики (патерналістська, ліберальна та тоталітарна концепції).
86. Основні ідеї й особливості європейської середньовічної і ренесансної політичної думки: порівняльний аналіз.
87. Державець, суверенітет і концептуалізація становлення національної держави (Н. Макіавеллі, Ж. Боден, Т. Гоббс).
88. Проблеми стійкості демократії, співвідношення свободи та рівності, захисту прав меншості і представницького правління (І. Бентам, Дж. Ст. Мілль, Б. Констан, А. де Токвіль).
89. Теорія класократії В. Липинського. Основні методи організації розбудови держави в Україні.
90. Національно-державницький напрямок в українській політичній думці (С. Дністрянський, В. Старосольський, О. Бочковський).
91. Український інтегральний націоналізм (М. Міхновський, Д. Донцов).
92. Формальний і традиційний етап розвитку сучасної політології. Професіоналізація і розвиток політичної науки в США. Роль Чиказького університету. Ч. Мерриам. Г. Лассуелл.
93. Роль Другої світової війни в розвитку політичних досліджень. Тенденції розвитку світової політичної науки після 1945 року. Біхевіоральний етап розвитку західної політології.
94. Постбіхевіоральний етап розвитку західної політології. Сучасний розвиток політичної науки в США і Європі. Тематика європейських політологічних досліджень.
95. Політична теорія Макса Вебера. Що таке політика? Що значить займатися політикою? Що значить жити «для» політики або «за рахунок» політики? (М. Вебер, "Політика як покликання і професія").
96. Три типу легітимного панування і нове розуміння влади. Апарат управління і засоби управління.
97. Визначення базових понять політики М. Вебером (влада, панування, політичний союз, держава).
98. Плюралістична теорія демократії та концепція поліархії Р. Даля.
99. Критика плюралізму. Демократія, корпоративний капіталізм і держава.
100. Як демократизувалася Європа? Що викликає демократизацію?
101. Економічний розвиток, демократія та політичні режими. Взаємозв'язок економічного розвитку і демократії (С. Липсет, А. Пшеворський).
102. Політичне як вища форма публічного протистояння. Механізми політизації сфер життя (К. Шмітт);
103. Критика агрегативно-ринкового розуміння демократії у Ш. Муффа. Концепція «агоністичного плюралізму» Ш. Муффа.
104. Теорія влади С. Люкса. Три виміри влади. Влада та інтереси. Порівняння трьох поглядів на владу (С. Люкс).
105. Десять тез про політику Ж. Рансьєра. Чому «політика не є здійснення влади», а є тип «парадоксальної дії»? Чому «політика є специфічний розрив логіки архе»?

Література

1. Публічна політика: навч. посібник; за заг. ред. С.О.Телешуна. Київ: НАДУ, 2016.
2. Лиллекер Д. Политическая коммуникация. Ключевые концепты / пер. с англ. С.И. Остенюк. Харьков: Гуманитарный центр. - 2010..
3. Рич Лі. Міфи про PR. Київ: Кондор, 2020. .
4. ЗМІ в політичному житті суспільства. Київ, Ліра - 2020.
5. Авксентьева Т.Г. Політика і влада в інформаційну епоху: український контекст. Харків: ХНУ ім. Каразіна, 2013.
6. Дяченко О.В. Основні моделі політичної комунікації та їх прояви в сучасну епоху // Вісник Донецького національного університету. Серія політичні науки. 2022. №7 С.11 -16.
7. Авксентьев О.Л. Деякі особливості неопатримоніальних політичних комунікацій // Вісник ХНУ ім. Каразіна. Питання політології. 2020. №37. с. 41 -46.
8. Акайомова А. Невербальні знаки в політичній семіотиці // Політичний менеджмент. 2010. №5. с. 31-37.
9. Зеленін В. Основи міфодизайну. Київ : Академія, 2017.
10. Антонюк О.В. Основи етнополітики. К.: МАУП, 2005. 432 с.
11. Баландєс Ж. Політична антропологія. К.: Альтпрес, 2002. 252 с.
- 12.. Дюркгейм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії / Пер. з фр. Т.Філіпчука та Зої Борисюк. К.: Юніверс, 2002. 242 с.
13. Кравець А.Ю. Політична антропологія / Монографія. Дніпропетровськ, 2012. 178 с.
- 14.. Матвієнків С.М. Політична антропологія. Хрестоматійні матеріали до курсу. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ ім. В. Стефаника, 2021. 78 с.
15. Мельник В. Три етапи становлення політичної антропології. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2019. Випуск 23, с. 190-195. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/23_2019/30.pdf.
16. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.
17. Фісун О.А. Неформальні інститути та неопатримоніальна демократія в Україні. *Агора*. 2016. Випуск 17. С.9-13.
- 18.. *Political Anthropology* / Edited by Marc J. Swartz, Victor W. Turner, and Arthur Tuden. London and New York: Routledge. 2017. 41 p.
19. Wydra H., Thomassen V. *Handbook of Political Anthropology*. Edward Elgar Publishing, 2018. 512 p.
20. Іванський А. Й.. *Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади*. Одеса : Гельветика, 2019. 229 с.
21. Кириченко В. М. *Політико-правова система України* : підручник / за заг. ред. В. М. Кириченка; М-во освіти і науки України, Запорізь. нац. техн. ун-т. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 303 с.
22. *Міжнародні стандарти державного управління* : навчальний посібник / за заг. ред. Т. О. Коломоець ; М-во освіти і науки України, Запорізь. нац. ун-т, Навч.-наук. лаб. дослідж. проблем службового права Нац. акад. правових наук України. - Запоріжжя : Гельветика, 2018. 53 с.
23. *Публічне управління: навчальний посібник* / за заг. ред. А. В. Стасишина ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 459 с.
24. Сухонос В. В. *Державне правління : еволюція сучасних форм* : монографія. ДВНЗ "Укр. акад. банківської справи Нац. банку України", Юрид. ф-т. Суми : Університетська книга, 2017. 310 с.
25. Сухонос В. В. *Механізм держави і місцеве самоврядування : дихотомія антиномії і симбіозу в конституційно-правовій парадигмі* : монографія Сум. держ. ун-т, Навч.-наук. ін-т права. Суми : Університетська книга, 2018. 286 с.
26. Аузан О. Економіка всього: як інститути визначають наше життя. Київ: Laurus, 2017. 141с.
- Бостан С. К. *Форми державного правління країн Європейського Союзу : юридичні моделі і політична практика* : монографія, Київ : Центр учбової літератури, 2018. 203с.
27. Дослідження найбільш поширених у світі пропорційних виборчих систем і перспектив їх запровадження у національне державотворення та правотворення: Аналітична доповідь / За заг. ред. к.філос.н. О. А. Фісуна. К.: НІСД, 2007. 120 с.

- 28.Петров П.Г. Політичні інститути: узагальнення змісту підходів до визначення поняття. *Грані : науково-теоретичний альманах*. Дніпро, 2017. Т. 20, № 9 (149). С. 64-69.
- 29.Романюк А.С., Литвин В.С., Панчак-Бялоблоцка Н.В. Політичні інститути країн Центрально-Східної Європи: порівняльний аналіз: навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 461 с.
- 30.Сарторі Д. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів. К: АртЕк, 2001. 224 с.
- 31.Чабанна М. В. Політичні партії і партійні системи: навчальний посібник. Київ: НаУКМА, 2010. 202 с.
- 32.Bormann N., Cederman L., Gates S., Graham B., Hug S., Strøm K., Wucherpfennig J. Power Sharing: Institutions, Behavior, and Peace. *American Journal of Political Science*. 2019. 63 (1): 84-100
- 33.Clark W., Golder M. Principles of comparative politics. Washington, DC: CQ Press, 2013. 928 p.
- 34.Elgie R. Semi-Presidentialism: Sub-Types And Democratic Performance. Oxford University Press,
- 35.Hale Н. Patronal Politics: Eurasian Regime Dynamics in Comparative Perspectives. Cambridge University Press, 2015. 538 p.
- 36.Mahler G. S. Comparative Politics: Exploring Concepts and Institutions Across Nations. 2019.
- 37.Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
- 38.Авксентьев А. Джеррімендеринг як практика електорального маніпулювання // Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна "Питання політології" - Харків, 2015. №28 С. 32-36.
- 39.Денисенко В., Ю. Вишневецький Політики не брешуть. 10 законів взаємодії політиків і виборців. Київ: «Наш формат», 2020. – 296 с.
- 40.Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: монографія / Н. Ротар. – Чернівці: Рута, 2007. – 472 с.
- 41.Таран В. Вибори в смартфоні. Практичний посібник. – К.: Брайт Букс, 2021. – 211 с.
- 42.Фісун О., Авксентьев А. Дворівнева пропорційна виборча система в Україні: крос-регіональний аналіз першої апробації // «Політичні дослідження», 2021. №2. С. 62-79
- 43.Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні / Ю. Р. Шведа. – Львів, 2010. – 462 с.
- 44.Geddes B, Wright J., Frantz E. How Dictatorships Work Power, Personalization, and Collapse. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. 270 p.
- 45.Mann M. The Autonomous Power of the State: Its Origins, Mechanisms and Results. URL: <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/mann/Doc1.pdf>
46. Lazzarato M. From biopower to biopolitics. URL: <http://www.generation-online.org/c/fcbiopolitics.htm>
- 47.Laclau E., Mouffe C. Hegemony and socialist strategy. Verso, 2001. 218 p
- 48.Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 549 с.
- 49.Теорія та практика політичної пропаганди: підручник / Т. В. Гончарук-Чолач, Н. В. Джугла. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 254 с.
- 50.Briant E. L. Propaganda and counter-terrorism: Strategies for global change. Manchester: Manchester University Press, 2015. 304 p.
- 51.Гурківська А. Концептуалізація поняття «політична пропаганда». Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. Студії. 2021. Випуск 35. С. 150-160
- 52.Павлов Д.М. Суб'єкти політичної пропаганди. Грані. 2018. Том 21. №3. С. 90–95
- 53.Чантурія А. В. Постправа та масова свідомість. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Соціологічні науки. 2018. №9 (323). С. 4–14.
- 54.Баронин А. С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі : курс лекцій. К. : ПАЛИВОДА А. В., 2005. 128 с.
- 55.Кальниш Ю. Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади : монографія. К. : НАДУ, 2006. 272 с.

56. Пал Леслі А. Аналіз державної політики / пер. з англ. І. Дзюб. К. : Основи, 1999. 424 с.
57. Рубанов В. В. Предмет і функції політичного консалтингу // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології» 41: 40-44. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2022-41-05>
58. Рубанов В. В. Політична аналітика як цілісна система теоретико-прикладного наукового знання // Вісн. Харк. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна Серія : Питання політології. 2008. № 796. С. 14–20.
59. Рубанов В. Політичний аналіз і аналіз політики: загальне й особливе // Політичний менеджмент. Наук. журнал / гол. ред. Ю. Ж. Шайгородський. 2009. № 6. С. 36–47.
60. Ребкало В. А. Політична аналітика та прогнозування : навч. посіб. / В. А. Ребкало, О. Л. Валецький, Ю. Г. Кальниш. К. : УАДУ, 2002. 60 с.
61. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації / С. О. Телешун, А. С. Баронін. К. : Видавець Паливода А. В., 2001. 111 с.
62. Телешун С. О. Політична аналітика в системі публічного управління / [С. О. Телешун, С. В. Сьомін, О. Р. Титаренко, та ін.]. К. : НАДУ, 2008. 284 с.
63. Телешун С. О. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні : навч. посіб. / С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович. К. : НАДУ, 2009. 168 с.
64. Теремко В. В. Аналіз політики в Україні: процес становлення і перспективи розвитку // Гілея (науковий вісник) : збірник наукових праць / [гол. ред. В. М. Вашкевич]. К., 2010. Вип. 39. С. 336–343.
65. Quade, E.S. Analysis for Public Decisions, Third Edition. New York: North-Holland, 1989, 409p.
66. Арістотель. *Політика* / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К.: Основи, 2000.
67. Байме К. *Політичні теорії сучасності*. К.: Стилос, 2008.
68. Бодуен Ж. *Вступ до політології*. К.: Основи, 1995.
69. Вебер М. *Соціологія. Загально історичні аналізи. Політика*. К.: Основи, 1998.
70. Вебер М. *Господарство і суспільство* / Макс Вебер; пер. з нім. М. Кушнір. К.: Всесвіт, 2013.
71. Габермас Ю. *Залучення іншого: студії з політичної теорії*. Львів: Астороябія, 2006.
72. Гантінгтон С. *Політичний порядок у мінливих суспільствах*. К.: Наш формат, 2020.
73. *Глобальне відродження демократії* / За ред. Ларрі Даймонда і Марка Ф. Платнера. Львів: Ахілл, 2004.
74. Гоббс Т. *Левіафан*. Пер. з англ. К.: Дух і літера, 2000.
75. Даль Р. А. *Поліархія: участь у політичному житті та опозиція*. Харків: Каравела. 2002.
76. Даль Р. А. *Демократія та її критики*. Харків: Вид. група «РА-Каравела», 2002.
77. *Демократія: Антологія* / Упоряд. О.Проценко. К.: Смолоскип, 2005.
78. *Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера*. К.: Тандем, 2002.
79. Колбеч Г. К. *Політика: основні концепції в суспільних науках*. К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2004.
80. *Консерватизм: Антологія* / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 1998.
81. *Лібералізм: Антологія* / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2002.
82. Локк Дж. *Два трактати про врядування*. К.: Основи, 2001.
83. Макіавеллі Н. *Державець. Історія Флоренції*. Харків: Фоліо. 2021. 604 с.
84. Макіавеллі Н. *Державотворець*. Пер. з італійської В. Балог. Київ: Арій, 2015.
85. *Націоналізм. Антологія* / Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. К., 2000
86. Ролз Дж. *Теорія справедливості*. К.: Основи, 2001.
87. Себайн Д. Г., Торсон Т. Л. *Історія політичної думки*. К.: Основи, 1997.
88. *Сучасна політична філософія. Антологія*. К.: Основи, 1998.
89. Токвіль А. *Про демократію в Америці*. У 2 тт. / Пер. з фр. Г. Філіпчука та М. Москаленка; Передмова Андре Жардена. К.: Всесвіт, 1999.
90. *Енциклопедія політичної думки* / За ред. Девіда Міллера. К.: Дух і літера, 2000.
91. *Історія політичної думки*: навч. енцикл. словник-довідник для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2014.
92. Кирилюк Ф. М. *Новітня політологія*: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2009.
- Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори)* / І. Я. Вдовичин, Л. Я.
93. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015.
94. *Політологічний енциклопедичний словник*: Навч. посібник для студентів вищих навч. закл./Відп. ред. Ю. С. Шемшученко, В. Д. Бабкін. К., 1997.

95. *Політологія*: Навч. посібник для вузів / Упоряд. та ред. М. Сазонов. Харків: Фоліо, 1998.
96. *Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи*: підручник у 2 т. /Т. В. Андрущенко, О.В. Бабкіна, В.П. Горбатенко та ін.; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2016.
97. Романюк А.С. *Історія західних політичних вчень: політичні доктрини XX-початку XXI ст.* К.: Знання, 2011.
98. Рубанов В.В. *Теорія та методологія політичної аналітики*: моногр. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2012.
99. Шевчук Д. *Сучасна політична філософія*: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2012.
100. Almond G.A. *A Discipline Divided: Schools and Sects in Political Science*. Newbury Park, CA: Sage, 1990.
101. Goodin R.E., Klingemann H.-D. (Eds.). *A New Handbook of Political Science*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
102. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. *Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи*. Київ: Наш формат. 2020. 520 с.
103. Андерсон Б. *Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму*. Київ: Критика. 2001. 276 с.
104. Блек Дж. *Історія світу від найдавніших часів до сьогодення*. Харків: Vivat. 2021. 256 с.
105. Ван Мідделаар Л. *Нова політика Європи. Десять років політичних криз*. Київ: Дух і Літера. 2021. 408 с.
106. Вінникова Н. *Нерішення як селективний механізм регулювання політичних процесів / Н. А. Вінникова. Парадокси політичних рішень в епоху постдемократії : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. С. 282-292 (424) с.*
107. Дейвіс Н. *Європа. Історія*. Київ: Основи. 2020. 1464 с.
108. Зірен Ф. *Майбутнє? Китай! Як нова наддержава змінює наше життя, нашу політику, нашу економіку*. Київ: Бурда-Україна. 2021. 352 с.
109. Кіссінджер Г. *Дипломатія*. Київ: КМ-Букс. 2022. 864 с. • Кіссінджер Г. *Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті*. Нова обкл. Київ: Наш формат. 2019. 320 с.
110. Клаузевіц. *Природа війни*. Харків: Vivat. 2018. 416 с.
111. Лісовська Ю., Лісовський П. *Політика міжнародних відносин. Проблеми та перспективи*. Київ: Університет "Україна". 2021. 350 с.
112. Михасюк, І. Р. *Міжнародні економічні відносини в сучасних міждержавних воєнних конфліктах : підручник / Іван Михасюк, Ростислав Михайлишин ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 312 с.*
113. *Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб.* / О. Н. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 206 с.
114. Муазі Д. *Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ*. Київ: Брайт Букс. 2018. 184 с.
115. Ручір Ш. *Злет і занепад країн. Хто виграє та програє на світовій арені*. Київ: Наш формат. 2018. 408 с.
116. *Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб.* / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна. та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 540 с.
117. Фергюсон Н. *Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки*. Київ: Наш формат. 2020. 144 с.
118. Шегрін С. *Політологія міжнародних відносин. Навч. посібник*. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 256 с.
119. Amin S. *Modern Imperialism, Monopoly Finance Capital, and Marx's Law of Value' : Monthly Review Press. 2018. 250 p. 17*
120. Cardoso, F. H. *Charting a New Course: The Politics of Globalization and Social Transformation*, Rowman & Littlefield. 2001. 334 p.
121. Finnemore M. *National Interests in International Society*, Cornell University Press. 1996. 154 p. • Gilpin R. *War and Change in World Politics*. Cambridge University Press, 1981. 272 p.
122. Kaplan M. A. *System and Process in International Politics*. ECPR Press, 2005. 260 p. • Keohane R. O., Nye J. S. *Power and Interdependence*. Longman, 2001. 334 p.

123. Mearsheimer J. J. *The Tragedy of Great Power Politics* (Updated Edition). W. W. Norton & Company, 2003. 576 p.
124. Morgenthau H. J. *Political Theory and International Affairs: Hans J. Morgenthau on Aristotle's The Politics*. Greenwood Publishing Group, 2004. 151 p. • Thucydides. *History of the Peloponnesian War*. Open Road Media. 2020. 820 p.
125. Wallerstein I. *The Modern World-System I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. University of California Press, 2011. 440 p.
126. Waltz K. N. *Man, the State, and War: A Theoretical Analysis*. Columbia University Press, 2001. 263 p.
127. Wendt A. *Social Theory of International Politics*. Cambridge University Press, 1999. 429 p.
- Допоміжна література
128. *Основи демократії* : підруч. / за заг. ред. А. Колодій. Львів : Астролябія, 2009. 832 с
129. Романюк А.С. *Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: моногр. / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л.: ВЦ ЛНУ імені І.Франка, 2007. 391 с.*
130. *Україна у пошуку стратегій суспільно-політичного розвитку (1991–2018 pp.)*. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 352с
131. Kesselman Mark, Krieger Joel, William A. Joseph *Introduction to Comparative Politics Political Challenges and Changing Agendas 8th Edition* Cengage Learning, Inc 2019. 770 p. Допоміжна література
132. *Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України : аналіт. доп. / Резнікова О. О., Войтовський К. Є. Лепіхов А. В. ; за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ : НІСД, 2020. 84 с.*
133. Ожеван М.А., Дубов Д. В. *Номо ех Машіна. Філософські, культурологічні та політичні передумови формування конвергентного суспільства : монографія. К. : НІСД, 2017. 272 с.*
134. Пауел Дж.-Б. *Сучасні демократичні країни. Участь у політичному житті, стабільність і насильство / пер. з англ.: Христенко О.В., Горбатько В.К. Харьков: Каравела, 2004. 288 с.*
135. *Політична аналітика в державному управлінні : навч. посіб. / С. О. Телешун, Ю. Г. Кальниш, І. В. Рейтерович, О. Р. Титаренко. К. : НАДУ, 2012. 228 с*
136. *Політична система сучасної України: особливості ставлення, тенденції розвитку / Редкол.: Ф.М. Рудич (голова) та ін. К.: парламентське вид-во, 1998. 211 с.*
137. *Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу/За заг.ред. В.Бакірова, М.Сазонова. Х.:ХНУ імені В.Н.Каразіна,2008. 576 с.*
138. Blühdorn I., Butzlaff F. Democratization beyond the post-democratic turn: towards a research agenda on new conceptions of citizen participation *DEMOCRATIZATION* 2020, VOL. 27, NO. 3, 369–388 <https://doi.org/10.1080/13510347.2019.1707808>
139. Eckstein Harry *A Perspective on Comparative Politics, Past and Present Research Schools and Modes of Explanation* URL: https://www.corwin.com/sites/default/files/upm-binaries/24808_Ch_01.pdf
140. Hall Peter A and Taylor Rosemary C. R. *Political Science and the Three New Institutionalisms* r https://www.mpifg.de/pu/mpifg_dp/dp96-6.pdf
141. Daalder Hans *State formation, parties and democracy. Studies in comparative European politics* https://www.dbnl.org/tekst/daal024stat01_01/daal024stat01_01.pdf
142. Keman Hans *Comparing political systems: Towards positive theory development Working Papers Political Science No. 2006/01 Department of Political Science Vrije Universiteit Amsterdam* <https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/74100296/2ACBD484-1279-D040-8BAD682A66091259>
143. Matsiyevsky Y. *Ukraine's Regime Is Less Stable than It Was under Yanukovich. A Third Year Comparison* Ponars Eurasia Policy Memo. 2018. No. 517. 2018. URL: https://eprints.oa.edu.ua/6836/1/Matsiyevsky_March_2018.pdf.
144. Newton Kenneth, Deth jan w. van *Foundations of Comparative Politics Democracies of the Modern World Second Edition* Cambridge University Press 2010, 473 p.
145. Landman Todd *Issues and Methods in Comparative Politics: An Introduction. 3rd ed. p. cm.* Routledge 2003. 385 p.
146. Perlick Franziska *Corruption and political stability in postconflict countries: Is there really a TradeOf?* Working Papers on Development and Global Governance No. 12 March 2016 104 p.
147. Sass K. *Cleavage structures and school politics: a Rokkanian comparative-historical analysis* *History of Education*, 49:5, 636-660, DOI: 10.1080/0046760X.2020.1747645

148. Verba, S. (1993). The uses of survey research in the study of comparative politics: issues and strategies. *Historical Social Research*, 18(2), 55-103. <https://doi.org/10.12759/hsr.18.1993.2.55-103>

Інформаційні ресурси

1. Президент України : офіційний сайт. URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Верховна Рада України : офіційний сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/> Кабінет Міністрів України : офіційний сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Урядовий кур'єр : офіційний сайт. URL: <http://www.ukurier.gov.ua/> Журнали: 1. Comparative Politics. URL: <http://web.gc.cuny.edu/jcp/index.htm> 2. Comparative Political Studies. URL: <http://www.sagepub.co.uk>
3. European Journal of Political Research. URL: <http://www.wkap.nl/prod/j/0304-4130>
4. The Journal of Politics, Texas University. URL: <http://www.utexas.edu/utpress/journals/jjop.html>
5. Journal of Democracy <https://www.journalofdemocracy.org/>
6. World Politics, Princeton University. URL: http://muse.jhu.edu/journals/world_politics/
7. Political Science, Stanford University. URL: <http://polisci.annualreviews.org/>
8. American Political Science Review, Michigan University. URL: <http://www.ssc.msu.edu/~apsr/>
9. Democratisation. URL: <http://www.frankcass.com/jnls/index2.htm>
10. Дослідження стану свободи в світі («Дім свободи»). URL: <http://www.freedomhouse.org>
11. Дослідження громадської думки «Євробарометр» – <http://europa.eu.int/comm/dg10/epo/polls.html>
12. Порівняльна база даних 23 країн за період 1960-2004 рр. Інституту політичних наук Університету Берну (Швейцарія) URL: http://www.ipw.unibe.ch/content/team/klaus_armingeon/comparative_political_data_sets/index_ger.html

Інтернет-представництва аналітичних центрів та науково-дослідних установ

13. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень
14. <http://www.ier.com.ua> – Інститут економічних досліджень та політичних консультацій
15. <http://www.fpfif.org> – Foreign Policy in Focus <http://cisac.stanford.edu> – Centre for International Security and Cooperation
16. <http://csis.org> – Centre for Strategic and International Studies
17. <http://www.fpa.org> – Foreign Policy Association
18. <http://www.iiss.org> – International Institute for Strategic Studies
19. <http://www.chathamhouse.org.uk> – Royal Institute of International Affairs (Chatham House)
20. <http://www.isn.ethz.ch> – International Relations and Security Network
21. <http://www.jiia.or.jp/en> – Japan Institute of International Affairs
22. <http://www.sipri.org> – Swedish Institute of International Affairs
23. <http://www.transnational.org> – Transnational Foundation for Peace and Future Research
24. <https://www.economist.com> – аналітичне видання “The Economist”
25. <http://www.niss.gov.ua/catalogue/30/> – Науково-аналітичний збірник Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України «Стратегічні пріоритети» 26. <http://www.grani.org.ua> – Науково-теоретичний і громадсько-політичний Альманах «Грані» 27. <http://politicus.od.ua> – Науковий журнал «Politicus»
28. <http://www.foreignaffairs.com> – «Foreign Affairs» – the leading magazine for analysis and debate of foreign policy, economics and global affairs.
29. <http://jia.sipa.columbia.edu> – Journal of International Affairs
30. <http://www.princeton.edu/jpia> – Journal of Public and International Affairs
31. <http://jwsr.ucr.edu/index.php> – Journal of World Systems Research
32. <http://www.pewresearch.org> – PewResearchCenter
33. <http://www.worldvaluessurvey.or> – World Values Survey
34. <http://www.worldometers.info> – World Population Clock The Center for European Policy Studies –
35. <http://www.ceps.be> Institute for European Studies
36. <http://www.ies.be> Eurostat (The statistical office of the European Union)

37.<http://epp.eurostat.ec.europa.eu> Eurobarometer

Інтернет-представництва міжнародних організацій і об'єднань:

38. <http://www.uia.org> – Представництва міжнародних організацій у мережі Інтернет.
38.<http://www.un.org> – Офіційне Інтернет-представництво ООН
40.<http://www.nato.int> – Офіційне Інтернет-представництво НАТО
41.<http://hub.coe.int> – Офіційне Інтернет-представництво Ради Європи 18
42.<http://www.osce.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі
43.<http://www.imf> - Офіційне Інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду
44.<https://www.wto.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі
45.<http://data.worldbank.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світового Банку
46.<http://www.opec.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації країн-експортерів нафти
47.<http://www.oecd.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з економічного співробітництва та розвитку Інтернет-представництва установ Європейського Союзу Інтернет-представництва аналітичних центрів та науково-дослідних установ

Зразок білету атестаційного екзамену

1. Моделі та рівні політичної комунікації.
2. Поняття державного управління. Види і рівні державного управління
3. Політика і політичний процес

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями оцінювання є:

- знання та використання політологічних першоджерел, різних теоретичних та наукових підходів, парадигм політичної науки для аналізу актуальних проблем політики та влади;
- знання фактографічного матеріалу політичної історії та сучасного політичного процесу, політичної антропології, політичної культури, політичної філософії, політвчальної політології, геополітики, політичного аналізу та політичного прогнозування;
- повнота відповіді, використання вітчизняної й іноземної фахової літератури для висвітлення екзаменаційних питань;
- творчий характер аналізу й узагальнення різних теоретико-методологічних підходів, фактичних даних на основі сучасних методів і наукових досягнень;
- навички лаконічного, чіткого, логічного, послідовного та грамотного викладу матеріалу, формулювання власних висновків;
- уміння вести полеміку з теоретичних і практичних питань сучасної політології, міжнародної та вітчизняної політичної практики; уміння проілюструвати теоретичні положення відповідними прикладами.

Екзаменаційний білет складається з трьох питань, які охоплюють теоретичний матеріал з політологічного загалу. Кожне питання оцінюється за такою системою балів:

100-80 балів	студент продемонстрував глибоке знання змісту екзаменаційного питання, вільне оперування політологічним категоріальним апаратом, провів змістовний політологічний аналіз означеної проблеми; глибоко і всебічно висвітлені знання з історії політичної думки, основних положень політологічних першоджерел та рекомендованої літератури; відповідь повністю репрезентує певну політологічну проблему, опираючись на вітчизняну та іноземну фахову літературу; здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне та обґрунтоване бачення її сутності як творче переосмислення набутих знань;
---------------------	---

	<p>відповідь побудована лаконічно, чітко, логічно та послідовно з формулюванням власних висновків;</p> <p>відповідь містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми, критичний їх аналіз;</p> <p>відповідь написана грамотно та демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок</p>
79-60 балів	<p>студент продемонстрував знання змісту екзаменаційного питання, оперування основними політологічними категоріями, аргументовано виклав означену проблему;</p> <p>в цілому висвітлено знання з історії політичної думки, основних положень політологічних першоджерел та рекомендованої літератури;</p> <p>відповідь репрезентує певну політологічну проблему, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу не є достатніми;</p> <p>здійснено аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики, представлено самостійне бачення її сутності;</p> <p>відповідь побудована лаконічно та послідовно, проте допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки не завжди обґрунтовані;</p> <p>відповідь містить співставлення різних підходів до вирішення певної проблеми;</p> <p>відповідь написано грамотно з використанням політологічної фахової лексики.</p>
59-40 балів	<p>студент продемонстрував певне знання змісту екзаменаційного питання, виклавши основні положення означеної проблеми;</p> <p>висвітлені знання з історії політичної думки, основних положень політологічних першоджерел та рекомендованої літератури є фрагментарними та не завжди точними;</p> <p>відповідь побудована навколо певної політологічної проблеми, але посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу майже відсутні;</p> <p>здійснено поверхневий аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;</p> <p>відповідь є недостатньо послідовною, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;</p> <p>відповідь, в цілому, написано грамотно.</p>
39-20 балів	<p>студент продемонстрував роздуми з екзаменаційного питання, відсутність знань основних політологічних категорій;</p> <p>відповідь містить певні уявлення з історії політичної думки, основних положень політологічних першоджерел та рекомендованої літератури;</p> <p>посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;</p> <p>відсутній аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;</p> <p>відповідь є фрагментарною, допущені значні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні;</p> <p>відповідь написана з помилками.</p>
19-1 балів	<p>студент продемонстрував відсутність знань з екзаменаційного питання, основних політологічних категорій;</p> <p>відповідь містить певні уявлення з історії політичної думки, основних положень політологічних першоджерел та рекомендованої літератури;</p> <p>посилання на вітчизняну та іноземну фахову літературу відсутні;</p> <p>відсутній аналіз різних точок зору щодо означеної проблематики;</p> <p>відповідь є фрагментарною, відсутні логіка викладу матеріалу та власні висновки;</p> <p>відповідь написана з багатьма помилками.</p>
0 балів	відповідь відсутня

При визначенні оцінки з атестаційного екзамену підсумовується загальна кількість балів, отриманих студентом за відповіді на три питання екзаменаційного білету та ділиться на кількість питань. Таким чином визначається середній бал за відповідь за 100-бальною шкалою